

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Розробник: Сергій ЗАПОТОЦЬКИЙ, доктор географічних наук, професор, професор кафедри економічної та соціальної географії

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри економічної та соціальної географії

С.М.М.
Костянтин МЕЗЕНЦЕВ
(підпис)

Протокол № 15 від «12» травня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІСЬКЕ ПЛАНУВАННЯ

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 Соціологія
освітній ступінь бакалавр
освітня програма Соціологічне забезпечення управлінських процесів
вид дисципліни вибіркова

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «29» 08 2022 р.

Голова науково-методичної комісії *Н.М.* Наталія КОРОГОДА

Погоджено з науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол № 8 від «29» липня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії *Т.Ч.* Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

Форма навчання денна
Навчальний рік 2022/2023
Семестр 8
Кількість кредитів ECTS 3
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Викладач: Сергій ЗАПОТОЦЬКИЙ

Пролонговано: на 20 ~~23~~ 24 н.р. *С.М.М.* (ч. 4 статті 3) 05 2023
підпис ППБ

на 20 /20 н.р. _____) « _ » 20 _р.

КИЇВ – 2022

1. Мета дисципліни – сформувати в студентів здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері планування і забудови міських територій та виробити практичні навички з вибору й обґрунтування містобудівних рішень. Основний зміст дисципліни ґрунтується на застосуванні сучасних теорій та методів дослідження містобудівних процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умов недостатності інформації.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування дисциплін «Соціальна статистика та демографія», «Соціальна структура суспільства», «Методи збору соціологічних даних», «Соціальні проблеми сучасного суспільства».

2. Вміння кількісно і якісно аналізувати особливості природних та суспільних процесів, оцінювати і забезпечувати якість робіт, вміння здійснювати комплексну оцінку та моніторинг міських ресурсів, прогнозувати розвиток міських процесів і явищ.

3. Знати сучасні кількісні та якісні методи досліджень, вміння їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності; вміння моделювати об'єкти і процеси, застосовуючи сучасні кількісні та якісні методи.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дана навчальна дисципліна присвячена вивченню планувальної діяльності на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях застосовуючи теоретичні знання та практичні навички для забезпечення містобудівної діяльності. Дисципліна спрямована на формування у студентів спеціальних професійних, соціальних та особистісних компетенцій, накопичення знань щодо можливості критичного мислення, аналізу і синтезу, здатності шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, здатності визначати, формулювати і вирішувати проблеми у сфері міського планування, формування та функціонування містобудівної системи. Окремими складовими дисципліни є вивчення сутності містобудування як інструменту розвитку міського комплексу, об'єктів і систем міського планування, основних понять та принципів містобудівної діяльності, чинників, що визначають розвиток та функціонування міських поселень й формування їх планувальної структури, видів, структури та складу містобудівної документації та її ролі в узгодженні приватних, громадських, державних та суспільних інтересів на різних територіальних рівнях.

4. Завдання (навчальні цілі). Завдання дисципліни «Міське планування» полягають у формуванні у студентства компетентностей, передбачених ОП «Соціологічне забезпечення управлінських процесів», зокрема:

- Здатність прогнозувати розвиток соціальних процесів в організаціях, галузях та регіонах. (СК09).

- Здатність прогнозувати тенденції розвитку структур менеджменту і маркетингу в умовах суспільних змін та глобальних трансформацій (СК13).

- Здатність проводити експертизи та оцінювання соціального стану організацій, регіонів, відповідності програм соціального розвитку міжнародним показникам (СК16).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та порогові критерії оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	сутність та зміст міського планування як сфери теоретичної і практичної діяльності, як інструменту міського управління, теорії міського планування	лекція, практичне заняття, самостійна робота	тест, оцінювання виконання практичних завдань, прикладних робіт, виконання індивідуального завдання	45%
1.2	планувальну систему міста її структуру та властивості, методика вибору території для містобудівних цілей, методика визначення демографічної ємності території	лекція, практичне заняття, самостійна робота		
1.3	історичні особливості формування та розвитку міст й містобудівної діяльності, принципи формування міст нового часу	лекція, практичне заняття, самостійна робота		
1.4	характерні риси містобудівного розвитку міських поселень в Україні, особливості розвитку постіндустріальних міст, еволюцію поглядів на планування міст	лекція, практичне заняття, самостійна робота		
1.5	економічну базу формування міста, методичні засади визначення перспективної чисельності міста, сутність містобудівної цінності території	лекція, практичне заняття, самостійна робота		
1.6	систему містобудівної документації, механізми формування концепції та генерального плану розвитку міста	лекція, практичне заняття, самостійна робота		
1.7	сутність комплексної забудови, потреби будівництва об'єктів соціальної інфраструктури при комплексній забудові житлового району (мікрорайону)	лекція, практичне заняття, самостійна робота		
1.8	сутність та зміст планувальної організації міста, принципи забудови міста та девелопмент	лекція, практичне заняття, самостійна робота		
1.9	сутність та зміст моніторингу містобудівного розвитку, містобудівний кадастр населених пунктів	лекція, практичне заняття, самостійна робота		
2.1	застосовувати критичне мислення, аналізувати і синтезувати інформацію з міського планування та містобудування, шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел	практичне заняття, самостійна робота	оцінювання виконання практичних завдань, прикладних робіт, оцінювання виконання та захист індивідуального завдання	35%
2.2	застосовувати інструментарій містобудування в системі міського та регіонального управління, визначати, формулювати і вирішувати проблеми у сфері міського планування	практичне заняття, самостійна робота		
2.3	застосовувати базові знання природничих і суспільних наук та інформаційних технологій при вивченні планувальної системи міста, її структури та властивостей	практичне заняття, самостійна робота		

2.4	використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі, кількісно і якісно аналізувати особливості процесів у містобудуванні, вміти здійснювати вибір території для містобудівних цілей, здійснювати функціональне зонування території міста	практичне заняття, самостійна робота		
2.5	самостійно досліджувати, аналізувати просторово-часові параметри організації містобудівної сфери, визначати й оцінювати економічну базу міста	практичне заняття, самостійна робота		
2.6	кількісно і якісно досліджувати комплексну забудову території міста, визначати обсяги будівництва об'єктів соціальної інфраструктури при комплексній забудові житлового району (мікрорайону)	практичне заняття, самостійна робота		
2.7	кількісно і якісно аналізувати систему містобудівної документації, розробляти та узгоджувати містобудівну документацію	практичне заняття, самостійна робота		
2.8	аналізувати й науково грамотно формувати планувальну організацію забудови міста	практичне заняття, самостійна робота		
2.9	проводити польові та лабораторні дослідження, здійснювати моніторинг містобудівного розвитку, працювати в системі містобудівного кадастру населених пунктів	практичне заняття, самостійна робота		
3.	комунікація вироблення у студентів практичних навиків здійснення проектного дослідження і вирішення актуальних проблем із застосуванням відповідних методів і прийомів отримання, зберігання й здійснення первинної обробки емпіричних даних та їх належного представлення за допомогою сучасних технічних засобів у вигляді причинно-наслідкового аналізу містобудівної діяльності та здійснення планувальної діяльності різних сфер містобудування, використання комунікативних навичок і технологій, ініціювання запровадження методів комунікативного менеджменту на практиці	практичне заняття, презентація, вирішення конкретних задач та ситуацій, самостійна робота	оцінювання виконання практичних завдань, прикладних робіт, оцінювання виконання індивідуального завдання	10%
4 автономність та відповідальність продемонструвати розуміння особистої відповідальності за професійні та/або управлінські рішення виявляти державницьку і громадянську позицію в системі містобудування при:				
4.1	аналізі та прийнятті управлінських рішень в системі планування міського розвитку	практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач та ситуацій	оцінювання виконання практичних завдань, прикладних робіт, виконання індивідуального завдання	10%
4.2	аналізі та прийнятті управлінських рішень в системі оцінки містобудівної документації			
4.3	аналізі та прийнятті управлінських рішень в умовах розробки планувальної організації забудови території міста			

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)		1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9				
Програмні результати навчання (назва)														
PH13. Прогнозувати тенденції розвитку організаційних структур в умовах суспільних змін та глобальних трансформацій		+	+	+	+	+	+	+	+	+				
PH18. Організувати і проводити моніторинг та діагностику соціальних процесів, проводити експертизи та оцінювання програм соціального розвитку та соціального стану організацій, регіонів тощо					+	+	+	+	+	+				
Результати навчання дисципліни (код)		2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	2.9	3	4.1	4.2	4.3
Програмні результати навчання (назва)														
PH13. Прогнозувати тенденції розвитку організаційних структур в умовах суспільних змін та глобальних трансформацій		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
PH18. Організувати і проводити моніторинг та діагностику соціальних процесів, проводити експертизи та оцінювання програм соціального розвитку та соціального стану організацій, регіонів тощо		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання

1. Виконання практичних завдань, прикладних робіт на практичних заняттях мін. 20 балів, максимум 40 балів. PH 1.1-1.9, 2.1-2.9
2. Виконання та захист індивідуального завдання мінімум 30 балів максимум 40 балів. PH 2.1-2.9, 3, 4, 1-4.3
3. Тест мінімум 10 балів максимум 20 балів. PH 1 1-1.9,2.1-2.9,3,4.1-4.3

- **підсумкове оцінювання:** залік. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Якщо студент протягом семестру не набрав мінімальну кількість балів, він може отримати їх шляхом виконання завдань самостійної роботи та усного відпрацювання пропущених занять.

7.2. Організація оцінювання.

У дисципліні передбачено 2 **змістовних частин**. Заняття проводяться у вигляді лекцій, практичних занять, розв'язування конкретних задач та ситуацій, передбачене виконання індивідуального завдання, що виконується у формі презентації. Завершується дисципліна – **заліком**.

Упродовж семестру, для визначення рівня досягнення результатів навчання, студенти презентують результати свого індивідуального завдання та демонструють набуті навички. Оцінювання усіх видів робіт, включаючи самостійну роботу та виконання індивідуального завдання здійснюється впродовж семестру.

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 716/32 від 31 серпня 2018 року.

7.3. Шкала відповідності

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

7

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

8

№	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	самост. робота
1. «Міське планування як сфера теоретичної та практичної підготовки фахівця»				
1	Тема 1. Міське планування як сфера теоретичної та практичної діяльності	2	-	2
2	Тема 2. Планувальна система міста: її структура та властивості	2	2	3
3	Тема 3. Аналіз (вибір) території для містобудівних цілей. Оцінка демографічної ємності території	-	2	4
4	Тема 4. Міста та містобудівна діяльність давнини і античності. Міста нового часу	2	2	3
5	Тема 5. Економічна база міста. Визначення перспективної чисельності міста	-	2	3
6	Тема 6. Особливості розвитку постіндустріальних міст. Еволюція поглядів на планування міст	2	2	4
7	Тема 7. Характерні риси містобудівного розвитку міських поселень в Україні	2	-	3
2. «Документація та регулювання містобудівної діяльності, прикладні засади міського планування»				
8	Тема 8. Система містобудівної документації	2	2	3
9	Тема 9. Концепція та генеральний план розвитку міста	2	-	4
10	Тема 10. Комплексна забудова. Обсяги будівництва об'єктів соціальної інфраструктури при комплексній забудові житлового району (мікрорайону)	2	2	3
11	Тема 11. Планувальна організація міста	2	2	4
12	Тема 12. Аналіз містобудівної цінності території	-	2	4
13	Тема 13. Забудова міста та девелопмент	2	2	3
14	Тема 14. Моніторинг містобудівного розвитку. Містобудівний кадастр населених пунктів	2	2	2
	РАЗОМ	22	22	45

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

лекцій – 22 год.

практичні заняття – 22 год.

консультації – 1 год.

самостійна робота – 45 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Безлюбченко О. С. Планування і благоустрій міст : навч. посіб. для студ. напрямку "Будівництво" вищ. навч. закл. Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Х. : ХНУМГ, 2017.
2. Дідик В. В. Планування міст : Підруч. для студ. вищ. навч. Закл. Національний ун-т "Львівська політехніка". Л. : Львівська політехніка, 2006.
3. Дронова О.Л. Геоурбаністика: навч. посіб. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2014. 419 с.
4. Дьомін М. М. Містобудівні інформаційні системи. Містобудівний кадастр. Первинні елементи структури об'єктів містобудування та територіального планування : для викладачів і студентів спец. "міське будівництво" та "господарство, містобудування, архітектура". Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури, Спілка урбаністів України. Київ : Фенікс, 2015.
5. Кузнецов С.Г., Анањян І.І., Богак Л.М. Територіальне планування і розвиток міст Донецьк: Норд-Прес, 2008.
6. Містобудування. Довідник проєктувальника. Видання друге / За заг. ред. Т.Ф.Панченко. – К.: Укрархбудінформ, 2006.
7. Сердюк В. Р., Ровенчак Т. Г. Розробка та реалізація будівельного проєкту. Навчальний посібник. Вінницький національний технічний ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2008.
8. Палеха Ю. М. Регіональне планування: конспект лекцій для студентів спец. 7.8.06010202 "Містобудування". Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. -Київ : КНУБА, 2013.
9. Палеха Ю. М. Планування забудови міського середовища. К. : [б.в.], 2008.
10. Посацький Б.С. Основи урбаністики: Навчальний посібник. У 2 ч. Ч.ІІ. Розпланування та забудова міст. Львів: Вид-во Нац.ун-ту "Львівська політехніка", 2001. 244 с.
11. Регулювання земельних відносин у сучасному місті: монографія / Ю.Ф. Дехтяренко, О.І.Драпіковський, І.Б. Іванова, О.К.Чеботарьова; за ред. В.М. Вакуленка, М.К.Орлатого. К.: НАДУ, 2009.
12. Розвиток міст та містобудівна політика: монографія / О.І.Драпіковський, І.Б. Іванова, О.В.Бойко-Бойчук, В.Б.Гройсман; за ред. В.М. Вакуленка, М.К.Орлатого. К.: НАДУ, 2009.
13. Тімохін В.О. Основи містобудування/ Навч. посібник. К.: ІЗМН, 1996.
14. Управління сучасним містом: Підручник / За ред. В.М. Вакуленка, М.К.Орлатого. К.: Вид-во НАДУ, 2008.

Додаткова:

15. Географія міст. Геоурбаністика. підручник / Олександр Гладкий, Степан Іщук ; Київ нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014
16. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій. Офіційне видання. Київ. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Київ, 2019.
17. Запотоцький С.П., Кононенко О.Ю., Голуб Ю.М. Суспільно-географічне дослідження екологічної поведінки населення (на прикладі міст Києва та Чернігова). Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія. 2019. Вип. 1(74). С.48-53.
18. Історія Української архітектури / Ю.С. Асєєв, В.В. Печерський, О.М. Годованок та ін.; За ред. В.І. Тимофійєнка. К.: Техніка, 2003.
19. Олійник Я.Б., Запотоцький С.П., Запотоцька В.А. Ринок житла Київського регіону: суспільно-географічний вимір. Монографія. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2019.
20. Осітнянко А. П. Планування розвитку міста / А. П. Осітнянко ; Київський національний ун-т будівництва і архітектури. К. : КНУБА, 2001.
21. Основи девелоперської діяльності: методичні вказівки до курсового проєкту / О.І. Драпіковський, І.Б. Іванова. К. : КНУБА, 2012.

22. Планування соціально-економічного розвитку територій України : навч. посіб. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Каф. регіон. упр., місц. самоврядування та упр. містом ; [авт.-упоряд.: О. В. Берданова та ін. ; за ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого]. К. : НАДУ : Фенікс, 2011.
23. Прогнозування розвитку територій. Демографічне прогнозування : навч. посіб. / [Н. І. Балдич та ін. ; за заг. наук. ред. М. М. Білінської] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, "Розбудова спроможності до економічно обгрунтованого планування розвитку областей і міст України", проєкт міжнар. техн. допомоги (PEOIT). К. : НАДУ, 2013.
24. Peter Hall. Cities of Tomorrow - An Intellectual History of Urban Planning and Design Since 1880 4e ISBN: 978-1-118-45647-7 May 2014 Wiley-Blackwell
25. Frederick R. Steiner. Making Plans: How to Engage with Landscape, Design, and the Urban Environment Paperback – February 7, 2018
26. Peter Hall. Urban and regional planning / Peter Hall and Mark Tewdwr-Jones. — 5th ed. p. cm. 2010.
27. Urban Planning For Dummies Published by John Wiley & Sons Canada, Ltd. 6045 Freemont Blvd Mississauga, ON L5R 4J3 www.wiley.com Copyright © 2012 by John Wiley
28. Zapotoskyi S., Zapotoska V., Trusij O., Pasko V. Social and affordable housing in Ukraine: mechanism and practices of provision. Journal of Geology, Geography and Geoecology. 2021.Vol 30 (1). 190-200.